

## UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 marca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że M. S. (1) jako pracownik u płatnika składek (...) s.c. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 16 października 2014 r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że w trakcie kontroli przedłożono umowę o pracę zawartą w dniu 16 października 2014 r. pomiędzy (...) s.c. T. O. (1), B. A. (1), H. W. (1), a M. S. (1) na czas określony od 16 października 2014 r. do 15 października 2016 r., w pełnym wymiarze czasu pracy, rodzaj umówionej pracy Handlowiec z wynagrodzeniem 3350 zł. przedłożono również umowę zlecenia nr (...) zawartą w dniu 3 lipca 2013 r. pomiędzy (...) s.c., a M. S. (1). Umowa została zawarta w okresie od 3 lipca 2013 r. do 3 sierpnia 2013 r. Przedmiotem umowy są prace biurowe w salonie sprzedaży. Za wykonanie wymienionych czynności umowy zlecenia zleceniobiorca otrzyma wynagrodzenie w wysokości 300 zł brutto.

Z przedłożonej umowy o pracę wynika, że ubezpieczona miała być zatrudniona w firmie (...) s.c. w okresie od 16 października 2014 r. Natomiast od 27 listopada do 12 marca 2015 r. ubezpieczonej zostały wystawione zaświadczenia o niezdolności do pracy z powodu choroby przypadającej w okresie ciąży. Natomiast od 30 grudnia 2014 r. do 12 marca 2015 r. wnioskodawczyni wystąpiła z roszczeniem o wypłatę zasiłku chorobowego przypadającego w okresie ciąży.

W ocenie organu rentowego ubezpieczona została zatrudniona na specjalnie utworzonym dla niej stanowisku pracy.

Organ rentowy dodał, że ubezpieczona została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych jedynie w celu uzyskania prawa do wypłaty świadczeń – zasiłku chorobowego w okresie ciąży. Należy stwierdzić, że umowa o pracę jako zawarta dla pozorów jest nieważna.

/decyzja – k. 57 – 59 akt ZUS/

Odwołania od w/w decyzji złożyła M. S. (1) oraz płatnik składek reprezentowana przez radcę prawnego i zaskarżonej decyzji zarzuciła naruszenie:

1. art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez ich niezastosowanie w sytuacji gdy ubezpieczona była pracownikiem,
2. art. 83 §1 kodeksu cywilnego w związku z art. 300 kodeksu pracy poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że ubezpieczona była zatrudniona dla pozorów- w sytuacji gdy nie może być mowy o pozorności z uwagi na okoliczności przedstawione w uzasadnieniu odwołania,
3. art. 7, 77 i 107 kodeksu postępowania administracyjnego związku z art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na wydaniu decyzji bez wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego, a także bez rozpatrzenia wszelkich okoliczności sprawy i bez uwzględnienia słusznego interesu ubezpieczonej.

W konsekwencji wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji.

/odwołanie – k. 2 – 6, k. 2 – 6 w aktach VIII U 1080/15/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 28 kwietnia 2015 r. ZUS I Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołań.

/odpowiedź na odwołanie – k. 21 – 22, k. 22 – 23 w aktach VIII U 1080/15/

Zarządzeniem z dnia 11 czerwca 2015 r. połączono sprawę VIII U 1080/15 ze sprawą VIII U 1079/15 celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

/zarządzenie – k. 24 w aktach VIII U 1080/15/

**Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:**

Ubezpieczona M. S. (1) posiada wykształcenie średnie. Ukończyła (...) Liceum Profilowane w Ł. w 2012 r.

/kwestionariusz osobowy – k. 32 – 34 akt ZUS, k. 44, zeznania wnioskodawczynie z dnia 19 sierpnia 2015 r. – 00:04:54 – 00:33:23 – płyta CD – k. 119 w zw. z k.184/

Ubezpieczona M. S. (1) pracowała w (...) spółka cywilna w Ł. na podstawie umowy zlecenia w okresie od 3 lipca 2013 r. do 3 sierpnia 2013 r. w ramach zawartej umowy ubezpieczona wykonywała prace biurowe w salonie sprzedaży. Za wykonaną pracę otrzymała wynagrodzenie w wysokości 300 zł brutto. Podczas pracy na umowę zlecenie ubezpieczona przyuczała się pracy handlowca w firmie (...).

/umowa zlecenia – k. 11 – 12 akt ZUS, zeznania wnioskodawczynie z dnia 19 sierpnia 2015 r. – 00:04:54 – 00:33:23 – płyta CD – k. 119 w zw. z k.184, zeznania B. A. (1) – k. 183 – 184/

Wnioskodawczynie M. S. (1) została zatrudniona w (...) spółka cywilna T. O., B. A., H. W. z siedzibą w Ł. na podstawie umowy o pracę na czas określony od 16 października 2014 r. do 15 października 2016 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku handlowca z wynagrodzeniem 3.350 zł brutto. Miejscem wykonywania pracy wskazano ul. (...) w Ł..

/umowa o pracę – k. 37 akt ZUS, k. 8, k. 46/

Ubezpieczona została zatrudniona w firmie, gdyż firma szukała pracownika na stanowisko handlowca, a ubezpieczona przesłała już przeszkolenie w firmie pracując na umowę zlecenie. Do ubezpieczonej, z propozycją pracy, zadzwoniła B. A. (1).

/zeznania wnioskodawczynie z dnia 19 sierpnia 2015 r. – 00:04:54 – 00:33:23 – płyta CD – k. 119 w zw. z k.184, zeznania B. A. (1) z dnia 19 sierpnia 2015 r. – 00:33:23 – 00:59:12 – płyta CD – k. 119 w zw. k. 183 – 184 /

Ubezpieczona została pouczona o warunkach zatrudnienia i uprawnieniach pracowniczych.

/informacja o warunkach zatrudnienia – k. 26 akt ZUS, k. 27 – 30, k. 50/

Ubezpieczona poddała się badaniom lekarskim przed przystąpieniem do pracy w dniu 16 października 2014 r. i lekarz nie stwierdził przeciwwskazań do podjęcia pracy przez M. S. (1) na stanowisku handlowca.

/zaświadczenie lekarskie – k. 35 akt ZUS, k. 43/

Odbyła ona szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy w okresie od 16 października 2014 r. do 17 października 2014 r.

/karta szkolenia wstępnego – k. 36 akt ZUS, k. 51/

Wnioskodawczynie nie otrzymała na piśmie zakresu obowiązków.

/zeznania wnioskodawczynie z dnia 19 sierpnia 2015 r. – 00:04:54 – 00:33:23 – płyta CD – k. 119 w zw. z k.184/

Do obowiązków ubezpieczonej jako pracownika biurowego należało: prowadzenie biura, kontakty z klientami, którzy kontaktowali się z firmą w godzinach pracy biura, odbierała telefony, wysyłanie i odbieranie e-maili, prowadzenie

biura, odbieranie telefonów, przyjmowanie klientów oraz wystawianie faktur, paragonów. Korespondencja e-mailowa dotyczyła cen drewna, długości desek, dostępności towaru.

/faktury – k. 9 – 15, zeznania wnioskodawczyni z dnia 19 sierpnia 2015 r. – 00:04:54 – 00:33:23 – płyta CD – k. 119 w zw. z k.184, zeznania B. A. (1) z dnia 19 sierpnia 2015 r. – 00:33:23 – 00:59:12 – płyta CD – k. 119, zeznania świadka J. P. z dnia 19 sierpnia 2015 r. 01:01:34 – 01:12:51 – płyta CD – k. 119, zeznania świadka K. N. z dnia 19 sierpnia 2015 r. – 01:12:51 – 01:21:53 – płyta CD – k. 119, zeznania świadka A. M. z dnia 19 sierpnia 2015 r. – 01:21:53 – 01:30:05 – płyta CD – k. 119/

Wnioskodawczyni swoje obowiązki wykonywała w siedzibie firmy przy ul. (...). Pracowała w godzinach od 8.00 do 16.00. Była w pracy codziennie.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 19 sierpnia 2015 r. – 00:04:54 – 00:33:23 – płyta CD – k. 119 w zw. z k.184, zeznania B. A. (1) z dnia 19 sierpnia 2015 r. – 00:33:23 – 00:59:12 – płyta CD – k. 119, zeznania świadka J. P. z dnia 19 sierpnia 2015 r. 01:01:34 – 01:12:51 – płyta CD – k. 119, zeznania świadka K. N. z dnia 19 sierpnia 2015 r. – 01:12:51 – 01:21:53 – płyta CD – k. 119 zeznania świadka A. M. z dnia 19 sierpnia 2015 r. – 01:21:53 – 01:30:05 – płyta CD – k. 119/

Wnioskodawczyni wykonywała polecenia wspólników spółki: T. O. (1), B. A. (1), H. W. (1). Podlegała im służbowo.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 19 sierpnia 2015 r. – 00:04:54 – 00:33:23 – płyta CD – k. 119 w zw. z k.184, zeznania B. A. (1) z dnia 19 sierpnia 2015 r. – 00:33:23 – 00:59:12 – płyta CD – k. 119, w zw. z k. 183 – 184/

Do pracy na stanowisku handlowca przyuczała ją współpracowniczka firmy (...).

/zeznania B. A. (1) – k. 183 – 184/

W trakcie zatrudnienia ubezpieczona podpisywała listę obecności.

/listy obecności – k. 22 – 25 akt ZUS, zeznania świadka K. N. z dnia 19 sierpnia 2015 r. – 01:12:51 – 01:21:53 – płyta CD – k. 119, zeznania B. A. (1) – k. 183 – 184 /

Wnioskodawczyni kwitowała odbiór wynagrodzenia na listach płac.

/listy płac – k. 17 – 20 akt ZUS/

Wnioskodawczyni, podejmując **pracę w firmie, wiedziała, że jest w ciąży**. Ciąża była zagrożona.

/historia choroby – k. 153 – 155, k. 158 – 161, zeznania wnioskodawczyni – k. 184/

Ubezpieczona świadczyła pracę do dnia 26 listopada 2014 r. Stan zdrowia ubezpieczonej pogorszył się, lekarz prowadzący ciążę nie zezwolił wnioskodawczyni na kontynuowanie zatrudnienia. Wnioskodawczyni przebywała na zwolnieniu lekarskim z powodu choroby przypadającej w okresie ciąży. Dziecko urodziła w dniu 4 maja 2015 r. Ojcem dziecka jest Ł. K..

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 19 sierpnia 2015 r. – 00:04:54 – 00:33:23 – płyta CD – k. 119 w zw. z k. 184, historia choroby – k. 153 – 155, k. 158 – 161, karta przebiegu ciąży – k. 78 - 79, akt urodzenia – k. 65/

Wnioskodawczyni obecnie przebywa na urlopie rodzicielskim do dnia 1 maja 2016 r.

/zaświadczenie płatnika składek – k. 64, wniosek – k. 66 zeznania B. A. (1) – k. 183 – 184 /

Wspólnicy spółki dowiedzieli się o ciąży ubezpieczonej, gdy otrzymali zwolnienie lekarskie wnioskodawczyni w listopadzie 2014 r.

/zeznania B. A. (1) z dnia 19 sierpnia 2015 r. – 00:33:23 – 00:59:12 – płyta CD – k. 119, zeznania B. A. (1) – k. 183 – 184/

W czasie choroby ubezpieczonej nikt nie został zatrudniony na jej stanowisko pracy.

/zeznania B. A. (1) z dnia 19 sierpnia 2015 r. – 00:33:23 – 00:59:12 – płyta CD – k. 119, zeznania B. A. (1) – k. 183 – 184 /

Obowiązki ubezpieczonej wykonywali (...) spółki (...).

/zeznania świadka K. N. z dnia 19 sierpnia 2015 r. – 01:12:51 – 01:21:53 – płyta CD – k. 119/

T. O. (1) prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) T. O. (1) od 15 lipca 2010 r. Przedmiotem działalności była działalność agentów zajmujących się sprzedażą drewna i materiałów budowlanych. Zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej 30 kwietnia 2015 r.

/wypis z (...) k. 47 akt ZUS, wypis z (...) k. 174 – 177/

H. W. (1) prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą H. W. (1) (...) od 1 stycznia 2011 r. Przedmiotem działalności była działalność agentów zajmujących się sprzedażą drewna i materiałów budowlanych.

/wypis z (...) k. 46 akt ZUS/

B. A. (1) prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą B. A. (1) (...) od 1 stycznia 2011 r. Przedmiotem działalności była działalność agentów zajmujących się sprzedażą drewna i materiałów budowlanych.

/wypis z (...) k. 45 akt ZUS/

W dniu 5 lipca 2010 r. T. O. (1) oraz R. O. zawarli umowę spółki cywilnej na czas nieoznaczony pod nazwą (...) s.c. T. O. (1) R. O.. Siedzibą spółki jest miasto Ł.. Przedmiotem działalności spółki jest działalność agentów zajmujących się sprzedażą drewna i materiałów budowlanych. Firma importuje drewno z Niemiec.

/umowa spółki – k. 43 – 44 akt ZUS, zeznania B. A. (1) z dnia 19 sierpnia 2015 r. – 00:33:23 – 00:59:12 – płyta CD – k. 119/

Na mocy aneksu z dnia 1 stycznia 2011 r. do umowy spółki cywilnej z dnia 5 lipca 2010 r. do spółki przystąpili B. A. (1) oraz H. W. (1).

/aneks – k. 40 akt ZUS/

Następnie na mocy aneksu z dnia 1 lutego 2011 r. do w/w umowy spółki ze spółki wystąpił jeden wspólnik: R. O..

/aneks – k. 41 akt ZUS/

W firmie (...) spółka cywilna zatrudnieni byli następujący pracownicy:

- w 2013 i 2014 r. do chwili obecnej – K. N. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku magazyniera z wynagrodzeniem 1750 zł brutto, od 1 stycznia 2016 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku handlowca z wynagrodzeniem 3.000 zł brutto.

- w 2013 r. – w miesiącach lipiec – sierpień – dwie umowy zlecenia na kwotę 300 zł brutto,

- w 2014 r. – od października do chwili obecnej – M. S. (2) w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku handlowiec z wynagrodzeniem 3400 zł brutto.

/pismo – k. 67, umowy o pracę – k. 167 – 168, Aneks – k. 169/

Firma (...) spółka cywilna, z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, osiągnęła w 2013 r. przychód w wysokości 2.456906,14 zł, koszty uzyskania przychodu wyniosły: 2.006.600,68 zł, a dochód w wysokości 450.305,46 zł, w 2014 r. przychód w wysokości: 2.894.617,43 zł, koszty uzyskania przychodu wyniosły: 2.692.891,64 zł, a dochód 201.725,79 zł.

/zbiorcze podsumowanie z księgi przychodów i rozchodów – k. 68, k. 69/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zawarte w aktach sprawy i aktach organu rentowego oraz w załączonych aktach osobowych ubezpieczonej, których prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała, a także w oparciu o zeznania wnioskodawczynie, właściciela spółki oraz przesłuchanych w sprawie świadków.

Zgromadzonym dowodom Sąd dał wiarę w całości, a dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że jest on wystarczający do wyjaśnienia spornej okoliczności – a mianowicie czy zawarta przez M. S. (1) w dniu 16 października 2014 r. umowa o pracę, nosi cechy pozorności i czy została zawarta jedynie dla uzyskania pracowniczego tytułu do ubezpieczeń społecznych i skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia w związku z ciążą. Sąd dał wiarę zeznaniom wyżej wskazanym świadkom, wnioskodawczynie, w których wskazali na realność zawartej umowy o pracę oraz faktyczne świadczenie pracy przez wnioskodawczynię w ramach powyższej umowy o pracę w przedmiotowym okresie.

W ocenie Sądu zeznania te w niniejszej sprawie są jasne, logiczne, niesprzeczne oraz wzajemnie uzupełniają się. Wersję zdarzeń przedstawioną przez wnioskodawczynię potwierdzają świadkowie, osoby obce dla każdej ze stron, a więc nie mające interesu w tym by zeznawać na korzyść, którejkolwiek ze stron. Świadczenie przesłuchani w toku postępowania jasno wskazały, że widziały ubezpieczoną w biurze i niejednokrotnie rozmawiały z nią o ofercie firmy. Stwierdzić należy, iż wskazane przez wymienione wyżej osoby okoliczności znajdują również potwierdzenie w treści dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, a więc w pozostałym zebranych w sprawie materiale dowodowym powołanym w opisanym stanie faktycznym.

Wskazać należy, że wyjaśniono w toku postępowania przyczyny zatrudnienia ubezpieczonej. Spółka poszukiwała pracownika do pracy biurowej i B. A. (1) zaproponował pracę ubezpieczonej, gdyż wcześniej pracowała w spółce na podstawie umowy zlecenia. Zatem zatrudnienie ubezpieczonej na pracownika biurowego było podyktowane rzeczywistymi potrzebami pracodawcy.

Dlatego też Sąd uznał zeznania wnioskodawczynie, B. A. (1) oraz świadków za wiarygodne, gdyż są konsekwentne, znajdują oparcie w materiale dowodowym w postaci dokumentów świadczących również o faktycznym wykonywaniu pracy przez wnioskodawczynię oraz wzajemnie korespondują ze sobą.

Na podkreślenie zasługuje okoliczność, iż złożone do akt dokumenty nie były kwestionowane przez ZUS, a zeznania wnioskodawczynie, B. A. (1), świadków nie zostały zasadnie podważone w toku procesu przez organ rentowy, który nie przedstawił w czasie postępowania przed sądem żadnych dowodów na poparcie swoich racji.

Sąd oddalił wniosek o przesłuchanie w charakterze świadka lekarza leczącego M. S. (1), gdyż lekarz ten nie posiada informacji na temat wykonywania pracy przez ubezpieczoną w spornym okresie i wniosek ten zmierza jedynie do przedłużenia postępowania.

### **Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:**

Odwołania w świetle zgromadzonego materiału dowodowego według przeprowadzonej wyżej oceny dowodów zasługują na uwzględnienie i powodują zmianę zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1 i 13 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137 poz. 887 z późn. zm.), obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym,

chorobowym i wypadkowym - podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie zaś do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 60 poz. 636 z późn. zm.), osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

Natomiast, jak stanowi art. 4 w ust 1 i 2 w/w ustawy zasiłkowej, ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

W myśl **art. 22 §1 kp** przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Stosownie do treści § 1<sup>1</sup> art. 22 k.p, zatrudnienie w warunkach określonych w § 1 jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy.

Zaś zgodnie z § 1<sup>2</sup> art. 22, nie jest dopuszczalne zastąpienie umowy o pracę umową cywilnoprawną przy zachowaniu warunków wykonywania pracy, określonych w § 1.

W niniejszej sprawie odwołująca się – M. S. (1) zawarła ze spółką (...) w dniu 16 października 2014 r. r. umowę o pracę, która stanowiła stosowną podstawę do zastosowania w/w regulacji i przyjęcia, iż uzyskała ona prawo do świadczeń określonych w ustawie zasiłkowej. Jednakże ważność tej umowy została przez organ rentowy niesłusznie zakwestionowana. Niewątpliwie bowiem umowa o pracę z dnia 16 października 2014 r. nie została zawarta dla pozorów, jest ważna i nie ma do niej zastosowania przepis art. 83 k.c.

Stosownie do treści art. 58 §1 k.c, czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy.

Zaś w myśl § 2 w/w przepisu, nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego.

Po pierwsze podkreślić należy, iż zawarcie przedmiotowej umowy o pracę nie miało na celu obejście przepisów ustawy, gdyż osiągnięcie wskazanych przez organ rentowy celów jest zgodne z ustawą. Nawiązanie stosunku pracy powoduje konsekwencje prawne nie tylko w sferze prawa pracy, ale i w innych dziedzinach prawa. Jednym z takich skutków jest prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego na wypadek ziszczenia się określonych w ustawie warunków. Skutek ten po ich spełnieniu powstaje z mocy prawa. Nie można zatem wiązać zawarcia umowy o pracę, choćby zmierzała wyłącznie do uzyskania świadczeń ubezpieczeniowych, z zamiarem obejścia prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 122; zdanie odrębne do wyroku Sądu Najwyższego z 14 lipca 2005 r. II UK 278/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr 7-8, poz. 116). Cel w postaci objęcia ubezpieczeniem społecznym i uzyskania z niego świadczeń nie jest bowiem sprzeczny z ustawą ani nie zmierza do jej obejścia, a przeciwnie - co zostało już wcześniej powiedziane - jest konsekwencją uzyskania statusu pracownika.

Mając na uwadze powyższe należy uznać, iż zachowanie wnioskodawczyni zostało zakwalifikowane jako zgodne z prawem. W tym miejscu należy rozważyć, czy zachowanie to nie narusza zasad współzycia społecznego, gdyż zgodnie z w/w art. 58 § 2 kc nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego. W wyroku z dnia 18 października 2005 roku (sygn. akt II UK 43/05, opubl. OSN Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2006, Nr 15 – 16, poz. 251) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, iż cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą, ale nie może to oznaczać akceptacji dla nagannych i nieobojętnych społecznie zachowań oraz korzystania ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, przy zawarciu umowy o pracę na krótki okres przed zajściem zdarzenia rodzącego uprawnienie do świadczenia (np. urodzeniem dziecka i niezdolność do pracy w okresie ciąży) i ustaleniu wysokiego wynagrodzenia w celu uzyskania świadczeń obliczonych

od tej podstawy. Taka umowa o pracę jest nieważna jako sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. W niniejszej sprawie wnioskodawczyni zawarła kwestionowaną umowę o pracę na 7 miesięcy przed urodzeniem się dziecka (4 maj 2015 r.). Poza tym wynagrodzenie wnioskodawczyni nie jest wygórowane. Zawarła umowę za wynagrodzeniem 3350 zł miesięcznie brutto. Trudno także uznać, iż jest to krótki okres przed zajściem zdarzenia rodzącego uprawnienie do świadczenia, zważywszy że ciąża trwa 9 miesięcy (10 miesięcy księżycowych). Wnioskodawczyni faktycznie świadczyła pracę od 16 października 2014 r. do 26 listopada 2014 r. i dopiero wtedy, gdy okazało się, że pogorszył się jej stan zdrowia w związku z ciążą skorzystała ze zwolnienia lekarskiego.

Prawo pracy nie przewiduje zakazu zatrudniania kobiet w ciąży poza art. 176 k.p, a więc sam fakt, że wnioskodawczyni była w ciąży w dacie zawierania umowy o pracę nie oznacza, wbrew twierdzeniom organu rentowego, że wnioskodawczyni nie świadczyła pracy. Pracodawca zawierając umowę o pracę nie wiedział, że wnioskodawczyni jest w ciąży. Nawet jeżeli wiedziałby o tym fakcie to nie mógłby z tego powodu dyskryminować jej w zakresie zatrudnienia. Dodatkowo wskazać należy, iż ubezpieczona faktycznie podjęła pracę i wykonywała ją. Dopiero w listopadzie 2014 r., skorzystała za zwolnienia lekarskiego. Sąd Okręgowy podziela również stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 14 lutego 2006 r., z którego wynika, iż trudno uznać, że dążenie do uzyskania przez zawarcie umowy o pracę ochrony gwarantowanej pracowniczym ubezpieczeniem społecznym może być uznane za zmierzające do dokonania czynności sprzecznej z prawem albo mającej na celu obejście prawa. Przeciwnie jest to zachowanie rozsądne i uzasadnione zarówno z osobistego, jak i społecznego punktu widzenia. Między innymi dlatego kobietom ciężarnym przysługuje ochrona przed odmową zatrudnienia z powodu ciąży, a odmowa nawiązania stosunku pracy, podyktowana taką przyczyną, jest traktowana jako dyskryminacja ze względu na płeć (wyrok SN z dnia 14.02.2006 r., III UK 150/2005, Lex nr 272551).

Zgodnie z treścią art. 83 k.c nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Złożenie oświadczenia woli dla pozorów oznacza, że osoba oświadczająca wolę nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Inaczej mówiąc strony niejako udawałyby, że dokonują jakiejś czynności prawnej np. zawierają umowę o pracę.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, okoliczność, na którą Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę, iż nie skutkuje w sferze prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego tylko taka umowa o pracę, która nie wiąże się z faktycznym wykonywaniem tej umowy, a zgłoszenie do ubezpieczenia następuje tylko pod pozorem istnienia tytułu ubezpieczenia w postaci zatrudnienia. Chodzi tu zatem o "fikcyjne" zawarcie umowy, gdzie następuje zgłoszenie do ubezpieczenia społecznego jako pracownika osoby, która w rzeczywistości pracy nie świadczyła (wyrok Sądu Najwyższego z 16 marca 1999 r. II UKN 512/98, opubl: OSNAPiUS rok 2000, Nr 9, poz. 36; wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 2001 r. II UKN 244/00, opubl: OSNAPiUS rok 2002, Nr 20, poz. 496; wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 1996 r. II UKN 32/96, opubl: OSNAPiUS rok 1997, Nr 15, poz. 275; wyrok Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr 7-8, poz. 122; wyrok Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr 7-8, poz. 122; wyrok Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2005 r. II UK 141/04, opubl: OSNAPiUS rok 2005, Nr 15, poz. 235, str. 712).

Tytułem do ubezpieczenia, z którym przepisy prawa ubezpieczeń społecznych łączą podleganie ubezpieczeniu i prawo do świadczeń, jest zatrudnienie jako wykonywanie pracy w ramach stosunku pracy. Nie jest istotne przy tym, czy strony miały realny zamiar zobowiązania się – przez pracownika do wykonywania pracy, a pracodawcy do przyjmowania tego świadczenia i dawania wynagrodzenia, lecz to czy zamiar taki został w rzeczywistości zrealizowany.

Na uwagę zasługuje także stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone w wyroku z 14 marca 2001 r. (II UKN 258/00, OSNP 2002/21/527), zgodnie z którym nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował i wypłacał z tego tytułu wynagrodzenie za pracę. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

Sąd Okręgowy w Łodzi podziela również pogląd Sądu Najwyższego zawarty w wyroku z dnia 25 stycznia 2005 r., II UK 141/04 opublikowanym w OSNP 2005/15/235), w którym stwierdza się, iż stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c w zw. z art. 300 k.p).

W świetle poczynionych w rozpoznawanej sprawie ustaleń faktycznych nie można mówić o pozorności oświadczeń woli w zawarciu umowy o pracę.

Postępowanie dowodowe wykazało bowiem, iż wnioskodawczyni pracę podjęła i faktycznie ją świadczyła, a pracodawca – świadczenie to przyjmował, płacąc umówione wynagrodzenie co potwierdzają oprócz zeznań świadków i wnioskodawczyni dokumenty znajdujące się w aktach sprawy, np. listy płac, listy obecności.

W ocenie Sądu należycie zostały wyjaśnione i uprawdopodobnione motywy związane z zatrudnieniem wnioskodawczyni. Ubezpieczona została zatrudniona, gdyż firma szukała pracownika do pracy w biurze. Wspólnicy zaproponowali pracę ubezpieczonej, gdyż znali ją bo wcześniej pracowała na podstawie umowy zlecenia.

A zatem zatrudnienie ubezpieczonej było podyktowane rzeczywistymi potrzebami pracodawcy.

Jednocześnie ustalone okoliczności faktyczne sprawy uprawniają Sąd do oceny kwestii wynagrodzenia określonego w umowie o pracę pomiędzy wnioskodawczynią a zainteresowanym.

Zgodnie z art. 78 kp wynagrodzenie za pracę powinno być tak ustalone, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość świadczonej pracy.

Otrzymywana przez skarżącą, we wskazanych wyżej warunkach, kwota wynagrodzenia 3.350 zł brutto miesięcznie, nie jest kwotą wygórowaną biorąc pod uwagę szeroki zakres wykonywanych obowiązków przez ubezpieczoną.

Sąd Okręgowy podziela w tym miejscu stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w treści wyroku z dnia 23 kwietnia 2010 r. w sprawie II UK 309/09, opubl. LEX nr 604210 „Zgodnie z systemem orzekania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych w postępowaniu wywołanym odwołaniem do sądu pracy sąd rozstrzyga o prawidłowości zaskarżonej decyzji w granicach jej treści i przedmiotu”. Kwestia oceny samej wysokości wynagrodzenia określonego w spornej umowie pod kątem jego zgodności z zasadami współzycia społecznego, czy też z przepisami ustawy może być przedmiotem nowej decyzji ZUS. W decyzji tej organ rentowy może rozstrzygnąć, czy ustalone przez strony wynagrodzenie było faktycznie adekwatne do powierzonych obowiązków oraz uzasadnione zasobami finansowymi pracodawcy.

Zdaniem Sądu, nie można zatem podzielić stanowiska reprezentowanego przez organ rentowy, że ubezpieczona podjęła zatrudnienie jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Nie była to także umowa pozorna. O pozorności można mówić jedynie wówczas, gdy oświadczenie woli złożone jest drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. A zatem strony niejako udawałyby, że dokonują jakiejś czynności prawnej np. zawierają umowę o pracę. (...) spółki (...) chcieli zatrudnić skarżącą, jako handlowca i mieli ku temu realne powody. Ubezpieczona zaś świadczyła pracę i otrzymywała stosowne wynagrodzenie. A zatem niewątpliwie brak było po obydwu stronach zgody na zatrudnienie pozorne.

Uwzględniając poglądy Sądu Najwyższego wyrażone w przytoczonych orzeczeniach, należy uznać, że w sytuacji gdy wolą stron zawierających umowę o pracę było nawiązanie stosunku pracy i doszło do faktycznego świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu jej stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego (np. choroby), nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa. Zawarcie umowy o pracę przez wnioskodawczynię ze spółką w świetle zebranego materiału dowodowego, w ocenie Sądu Okręgowego nie było też sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.



Mając powyższe na uwadze Sąd doszedł do przekonania, iż decyzja organu rentowego wydana została w oparciu o błędnie ustalony stan faktyczny i nie znajduje ona oparcia w realiach niniejszej sprawy.

Wobec powyższego Sąd na podstawie art. 477<sup>14</sup> § 2 k.p.c zmienił zaskarżoną decyzję jak w sentencji wyroku uznając odwołanie za zasadne.

## ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu.